

Література

1. Комаров В.В., Бігун В.А., Баранкова В.В. Курс цивільного процесу: підручник. Харків, 2011. 210 с.
2. Цивільний процес (загальна частина): навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / кол. авторів; А.В. Коваленко. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 192 с.
3. Ізарова І.О., Ханік-Посполітак Р.Ю. Цивільний процес України: навч. посіб. Київ: ВД «Дакор», 2018. 276 с.

УДК 347.781.8(043.2)

Маммедов Е.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

УСНІ ТВОРИ ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Стрімкий інноваційний розвиток цифрового культурного простору за умов глобалізаційних процесів стає передумовою появи нових об'єктів інтелектуально-творчої власності, які потребують відповідного правового захисту своїх результатів творчої діяльності. Більш того, активний розвиток мережі інтернет як інформаційного простору сприяє вирішенню такого питання як необхідність приведення у відповідність всіх положень чинного законодавства, що спрямовані на правове регулювання захисту авторських прав у вільному інформаційному просторі.

Розвиток цифрових технологій і глобальний рух даних в інформаційних мережах вимагає створення нових механізмів, головним чином цивільно-правових та суспільних, захисту авторських прав в мережі Інтернет, особливо на продукцію мистецької творчості [3, с. 14].

Так, зокрема ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено, що до об'єктів авторського права належать зокрема, твори в різних галузях науки, літератури і мистецтва, причому перелік цих творів є невичерпним. Таку невизначеність в правовому регулюванні переліку об'єктів авторського права, на нашу думку, варто відносити до позитивних аспектів, оскільки розвиток законодавства не завжди встигає за темпом появи нових видів творів, а оперативне прийняття відповідних законодавчих змін окремо по кожному об'єкту не завжди видається можливим.

Проаналізувавши наукову літературу, можна з впевненістю сказати, що усні твори відносяться до найменш досліджених об'єктів авторського права. У доктрині частіше їх об'єднують з літературними творами, проте

такий підхід не видається коректним, оскільки для усних творів не характерна така ознака як закріплення результату на певному носії. Усний твір відображається та передається за допомогою усної мови. А саме тому, усний твір не варто відносити до одного виду з літературними творами, які призначені для публічного проголошення в голос публічно. Прості імпровізовані промови також підлягають охороні від фіксації без дозволу для публічного використання або інших способів доведення до загального відома [1, с. 229].

Однак не кожне проголошене слово стає об'єктом авторського права: лекції, доповіді, промови, інші подібні виступи охороняються за умови, що вони є результатом творчої діяльності [5, с. 24].

Адже саме матеріальна форма вираження належить до обов'язкових умов за яких буде передбачатися правова охорона, що відображено у пункті 2 статті 2 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів. Проте, варто зауважити, що до країн, які відносяться до континентальної правової системи, до яких відноситься і безпосередньо Україна, така вимога не є загальнообов'язковою та імперативною, акцент робиться на дотриманні об'єктивної форми вираження. Більше того, ця вимога висувається як обов'язкова і розглядається як підстава для охорони твору засобами авторського права, оскільки правовому захисту підлягає форма такого об'єкту авторського права, а не його зміст – це є фундаментальним принципом авторського права. В юридичних науках зазвичай визначаються два критерії для віднесення того чи іншого об'єкту авторського права до об'єктів об'єктивно вираженої форми, а саме: критерій відтворюваності, а також критерій сприйняття органами почуттів людини [2, с. 35-36].

Іншою неодмінною ознакою, яка характерна для охоронюваного твору, є його оригінальність. У літературі таку ознаку іноді іменують як «новизна твору». Цікавим видається, що в англо-американській доктрині права фактично не вимагається оригінальності або творчого характеру твору, необхідним є лише створення роботи безпосередньо автором, який проявив «вміння, розсудливість і працю» або здійснив «відбір, оцінку, перевірку» [4].

Враховуючи вищевикладене, узагальнюючи всі ознаки усних творів, необхідно назвати наступні ознаки для віднесення того чи іншого результату творчої діяльності до об'єктів авторського права, який підлягає охороні авторським правом: 1) твір належить до сфери літератури, науки та/або мистецтва; 2) для твору характерна об'єктивна форма вираження; 3) для твору характерна оригінальність; 4) різновид твору, його жанр або обсяг, мета, тощо не впливає на рівень правової охорони.

Література

1. Інтелектуальна власність: словник-довідник / за заг. ред. О.Д. Святоцького. У 2-х т.: Том 1. Авторське право і суміжні права / за ред. О.Д. Святоцького, В.С. Дроб'язка. Київ: Ін Юре, 2000. С. 229.
2. Калятин О.В. Интеллектуальная собственность (исключительные права): учебник. Москва: НОРМА, 2000. 480 с.
3. Муляр Г., Ховпун О. Авторські права та твори мистецтва в інформаційно-мережевому просторі сучасності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 1. С. 13-17.
4. Остапчук В. Загальні питання авторського права і суміжних прав. *Інтелектуальна власність*. 2003. № 2. URL: <https://synergy.ua/ru/edu-program-post/zagalni-pitannya-avtorskogo-prava-i-sumizhn-ix-prav/>
5. Штефан А.С. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. 150 с.

УДК 347.77.01(043.2)

Марченко В.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРАВА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Інтелектуальна власність є результатом інтелектуальної діяльності людини у виробничій, науковій, літературній, художній та інших сферах, правами, які охороняються законом. «Патентне законодавство» охоплює захист винаходу за допомогою патенту, захист певних комерційних інтересів за допомогою закону про торговельні марки та торгові назви та закону про захист дизайну. Досить часто термін «промислова власність» означає рухоме та нерухоме майно, що використовується в процесі промислового виробництва, але насамперед промислова власність є інтелектуальною власністю, отже, вона пов'язана з творіннями людського розуму (винаходи, промислові зразки, товарні знаки тощо).

Україна все ще має достатній інтелектуальний потенціал для генерування наукових ідей світового класу. З кожним роком ми все більше втрачаємо можливість забезпечити ефективне використання цього потенціалу на шляху до інноваційного розвитку та переходу до побудови суспільства, знання нового технологічного методу виробництва. Без реальних кроків держави в цьому напрямку, її активної європейської позиції щодо Лісабонської стратегії, Європейської стратегії 2020 –